

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 "
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a határ és
szombat utáni napok kivételével.

Ezerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kérésre visszajárására
vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, aug. 12.

Ellentétek.

(K. Ö.) Abban az elvi vitában, mely az új német vámtarifa publikálásával kapcsolatosan gazdasági vámerdekeink megvédelmezése körül kifejtett, különösen két álláspont érdemes a figyelmünkre.

Mind a kettő egyetért abban, hogy a német új vámtarifa, ha az abban a formában, mint közzé téve lett, életbe lép, roppant kihatással lesz németországi kivitelünk megbénítására. Tehát teljes erőnkől védekezünk kell ellene.

De már a védekezés módjában nem értenek egyet. Az egyik, az agrárius álláspont, azt vallja, hogy a védekezés csakis a közös vámterület fentartása mellett sikerült. A főbizonyító érv abban a kétségtelen körülményben rejlik, hogy ha már elveszítjük a német piacokat, ne legyünk oly botorak, hogy önként feláldozzuk legfőbb piacunkat, Ausztriát, melyet versenytársaink szíves-örömmel ellátnának nyersterményekkel, mihelyt mi Ausztriával szakítunk.

A másik álláspont azt vallja, hogy sikeresen csak úgy védekezhetünk, ha az önálló vámterület alapjára lépünk. Mert ha kiszorulunk Németországból és Ausztriával továbbra is vámközösségben maradunk, akkor az utóbbi tehet velünk, a mit akar, kizsákmányolhat bennünket kénye-kedve szerint. A mi feleslegünk a megcsökkent németországi kivitelünk révén megmarad, az is Ausztria piacaira fog gravitálni, minek természetes következménye termelésünk árcsökkenése lesz. Itt

csak az önálló vámterület segíthet, a mikor mi függetlenül egyezkedhetünk és védelmezhetjük meg mezőgazdaságunkat az osztrák ipar-invázió ellen. Ez a függetlenségi eszmék hiveinek álláspontja, kik ezt az alkalmat arra akarják felhasználni, hogy az önálló vámterületet megvalósítsák. Csakhogy — őszintén mondván — soha erre alkalmatlanabb idő nem volt, mint most, mikor nyerstermelésünket a Németországból jövő veszedelem fenyegeti. Ez az álláspont tehát nem a miénk. Megmondjuk, hogy miért.

Az egész világon egy új gazdasági tendencia kerül felszínre, az elzárkózás politikája, mely a saját maga szükségleteinek előállítására törekszik, hogy annál nagyobb sikerrel operálhasson a kiviteli piacokon, a legkisebb haszonnal beérve, sőt gyári áron alul is elvesztegetve kiviteli cikkeit. Ez a nemzeti termelés politikája, mely nyers anyagot maga termel és maga fogyasztja, miután maga dolgozta fel. Az erre való törekvés mindenütt szembetűnő. Ezt a politikát azonban csak azok az államok követhetik, melyek oly gazdasági területtel bírnak, mely különböző gazdasági termeléssel képes az ország igényeit kielégíteni. Bir nyerstermeléssel, mely a fogyasztást kielégítse és bir ipari termeléssel, mely a szükségletnek megfelelő. Oroszország azért fejt ki lázas tevékenységet az iparfejlesztés terén, hogy a gazdasági önállóság útjára léphessen. Franciaország többé-kevésbé már elérte a célt. Ugyanezt kell mondanunk az Egyesült-Államokról és Angliáról.

És mi most akarnánk szakítani Ausztriával, szűkítve határainkat, egyoldaluvá

téve termelésünket, mikor mindenki arra törekszik, hogy önönmagával beérje. A mi nyerstermelésünk és az osztrák ipar egymást fedezi, együttesen erősek vagyunk, külön-külön gyengék azon új gazdasági törekvésekkel szemben, melyek a nemzeti termelés védelme szempontjából a védvamos irányt szentesítik.

Csakhogy! — hogy ezt a célt elérhessük, hogy a közös vámterület segítségével, a kölcsönös szükségletek előállításával a nemzeti termelés védelmét biztosíthassuk, oly kiegyezésre van szükségünk, mely ezt a célt valóban szolgálja. A mostani vámtarifa alapján mi ezt a célt sohasem fogjuk elérni. Ezt tehát revideálni, korrigálni kell. Most úgy áll a dolog, hogy az osztrák iparcikket védvám védi, mezőgazdaságunkat pedig a szabad kereskedelmi irány elvei szerint agyonkonkurrálják. De ami jogos ott, jogos itt is. Védvám ott, védvám itt és akkor megtaláltuk a kölcsönös boldogulás kulcsát.

Nehéz dolog lesz ezt a dolgot úgy nyélbe ütni, hogy érdekeinket mindenben kielégíthesse. De hát a kormány annyiszor hangoztatta a mezőgazdaság védelmének szükségességét, hogy nem fog kitérhetni az ígért szó elől.

Rigó Ferenc beszámolója.

Rigó Ferenc, a bihari kerület országgyűlési képviselője Paptamasiban és Pelbárthidán tartotta beszámolóját vasárnap, mind a két községben fényes sikerrel. Paptamási határán Nagy Sándor főbíró és Fazekas Bálint pártelnök fogadták; a községben Major Gy. ev.

A „TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Az Ördögmalom zuhatagja.

Hurrah for the highlands! the sternlookig highlands,
The home of the clansman, the brave and the free,
Where the clouds love to rest, on the mountains
[rough brest,
Ere their journey afar o'er the islandless sea.

Park.

Van nekem egy kedves jó barátom, ki a Kornevillei harangok Henry-jeként »bejárta kettőszere a világot és boldogsága a veszély«. Allott Macaulayval a London-bridge ivel felett; hajózott a Loreley-szikla alatt; elmerengett Child Haroldként a schaffhauseni vizesésnél; meg a sóhajok hidjánál Velenczében; Goethével megmászta az Alpesek magaslatait, Petrarcával ábrándozott Vacluse himes pázsitján; látta XIII. Leo pápát és Kossuth Lajost. Tipusa a magyar embernek, aki elmegy a szépért híresért az Óperenciás tengeren túl, de nemcsak azért mert szép, hanem mert messze van tőlünk; ellenben a hármas bérc koszoruzta hon szépségeit nem méltányolja. Pedig ha nincsenek is eghenyülő havasaink, ha szabad ég alatt nem is láthatunk jeget juliusban, bizony van Szent István honában sok olyan hely, amely termé-

zeti szépség dolgában egészen elsőrangú látnivaló. Ma már mindenki tudja, hogy az Al-Duna hatalmasabb, fölségesebb látványt nyújt a szőlőhegyek, városkák és mű-romokkal szegélyezett Rajnánál, ami pedig a schaffhauseni, elemi földrajzokban is emlegetett zuhatagot illeti, melynek magassága nincs 20 méter, hát annál a plitviczai patak 78 méter magas és vízbő zuhataga határozottan külön látványt nyújt. Csakhogy persze, nem Németföldön van, hanem Lika vármegyében a germán reklám pedig ép' úgy elfeledkezik róla, mint a magyar indolencia.

Azonban legyen elég a rekriminációból. Azután meg Lika vármegye is messze föld mitőlünk. Keressünk valami hozzánk közelebb eső természeti szépséget, amelyet ha nem is akarunk párhuzamba állítani olvasó könyvekbe is belékerült s annak idején a Kis Tükör poézisén szárnyaló celebritásokkal, annyit mondhatunk róla, hogy nagyon szép, fölséges lélekemelő, ha közel is van hozzánk.

Az Ördögmalomról akarok szót emelni, a mely valami négy órajárás (gyalog) igen kényelmes sétával Bihar-Füredtől, az 1792 méternyire emelkedő Buteasa délkeleti oldalán. Ez a hármas ormu Buteasa völtséges koronája Stina de Vale látképezék, melytől keletre esik. Ha az ember Belényesből jövet a Kusztura-hegy lejtőjénél leszáll a delizsánecsról, s egy pár lépést tesz a Kusztura felé, Bihar-Füred re-

mek, idilli képe tárul elé. Előtünk, illetőleg alattunk hullámszik a Bihar-Füred felé rohamosan lejtő bükkerdő rengetege. Azonban még mielőtt a Stináig hullámszik, sötétzöld fenyvesre változik. E széles sötétzöld fenyves koszoru-övének közepén a legnagyobb világoszöld tisztás csillan föl a napfényben fehérülő zsindeletetőkkel: ez Bihar-Füred.

Fölötte a fenyőerdők övéen túl a Muncsei havas legelője terül el, míg az egész tájék fölött a Buteasa hármas, sziklákban végződő fölséges orma magasodik. Oly tőkéletes, szinte művészi kép ez, hogy az embert akárhányszor pillantja is meg, elbűvöli. A Csorbai-tó megpillantásánál fogott el hasonló érzés.

Buteasa! Kétségkívül szép dolog a kilátás teőid magasságáról, de azért ma mégis hatalmas oldalaid lejtőin keresünk szépséget, amely gyönyörrel töltse el szívünket. Bennünket ma nem sasok-látogatta ormaid vonzanak, hanem egyik patakod remek zuhataga, sziklaváraid ölében. Ezért tesszük meg ma azt a hosszú utat a Stinától a sasok szerűjén át (avea vulturu-luj) a Muncsei-havas széles havas hátán keresztül. Ezért ereszkedünk le a Drágán-patak idilli völgyébe, holott a szép czigányieány Esmeralda tükörsima kristálytisza forrásából egy italnyit merítve, nekivágunk vén Buteasa, fenyves oldaladnak.

Czárán Gyula bátyánk, atyamesterünk ne-

ref. lelkész üdvözölte a képviselőt, Varga Ilonka, egy bájos kis leány pedig fehér ruhás leányok élén koszorút adott át neki.

Pelbárhidán szintén kiment a képviselő elé Gönczi József bíró és Kos Bálint pártelnök; az üdvözlő beszédek után Némethy Lajos földbirtokos meghívta a vendégeket s házában igazi magyaros vendégszeretettel látta őket. A községbe lovas legények és hosszú kocsisor kísérték be a képviselőt; kíséretében voltak: Vancsa Mucius, Nagy Lajos, Bereczky Mihály, Kis Sándor, Nagy József, Luka József, Fényes Gábor, Peles Gábor, V. Kis Sándor, Nemes András, Máté Lajos, Bende Lajos, Nagy Tódor, Nagy György, Mester György, Garmai József, Csóka György, Szabó Mihály. A községben Holkó József ev. ref. lelkész fogadta a képviselőt, aki erre óriási tetszés között megtartotta beszámolóját.

Az összeférhetlenségi törvény.

A hivatalos lap legutóbbi száma hosszú vita, elkeseredett harczok befejezését jelzi. Közli a 1901. XXIV. törvényzikket az *összeférhetlenségről*. Fontos alkotás ez, melynek megszületése sok arcz meghosszabbodását és sok jogtalanul szerzett jövedelem megcsappanását jelenti. A törvény ugyszólván a nyilvánosság behatása alatt, a közvélemény nyomása következtében jött létre, ismeri a közönség annak minden szavát. Fölösleges volna tehát itt vele bővebben foglalkoznunk; egyedül egy hatalmas közjogi baklövést kívánunk a törvényből kihalászni.

A 27. §. ugyanis így szól:

Azon viszony, melyben a horvát-szlavon képviselők saját országgyűlésükhöz és saját kormányukhoz állanak, a jelen törvény által nem érintetik.

Itt nyilván azokról a magyar országgyűlési képviselőről van szó, a kiket a horvát-szlavon *tartomány*-gyűlés a magyar országgyűlésre küld. Ezekre, mint a horvát tartománygyűlés tagjaira törvényt hozni teljesen fölösleges, az zágrábi autonom-ügy. Ha pedig mint a magyar országgyűlés tagjairól van szó, akkor ők nem horvát-szlavon, hanem éppen olyan magyar képviselők, mint akár Tisza Kálmán, vagy Bartha Miklós. Mint ilyeneknek saját országgyűlésük Budapesten van, saját

kormányuk pedig csak a magyar királyi minisztérium lehet. Ha tehát valaki így, a helyes közjogi értelemnek megfelelően fogja fel a törvényt, akkor a 27. §. intézkedéséből az következik, hogy a zágrábi tartománygyűlés által választott magyar képviselőkre nézve az 1901. XXIV. törvényzikk hatálytalannak nem bír; holott e §. csak annyit *akarna* mondani, hogy a törvény a Zágrábban választott magyar országgyűlési képviselők viszonyát az ottani tartománygyűléshez és a tartományi kormányhoz nem érinti.

Ilyen homályos, zavaros fogalmazásu intézkedésekkel rontják meg a magyar közjog szilárdságát s ütnek rést a magyar állam egységén.

Waldersee — kancellár.

Berlinben hire jár, hogy gróf Waldersee legközelebb birodalmi kancellárrá fog kineveztetni. Ugyanis Bülow állása az utóbbi időben különösen a vámtarifák miatt, nagyon megingott és lemondása már csak idő kérdése. A császárt nagyon bántja az a körülmény, hogy az összes hatalmak formális vámháborút jelentettek be az esetre, ha a közzétett tarifák a birodalmi gyűlés által elfogadtatnának. Az új tarifajavaslat tisztán Bülow műve, a kizzel az agráriusoknak és konzervatívoknak akart kedveskedni. Nem csoda tehát, ha a császár egész haragja Bülow ellen irányul, a ki az ő tarifajavaslatával Németországot csaknem egész Európával gazdasági konfliktusba keverte.

Uj törvények.

Egész sor új törvényt hoz a hivatalos lap legutóbbi száma.

A *közigazgatás egyszerűsítéséről* szól a 1901. évi XX. törvényzikk. Nagyon kevés pozitív intézkedés mellett ad egy csomó felhatalmazást az egyes minisztereknek, hogy a közigazgatást a saját hatáskörében rendeletileg egyszerűsítsék. Szóval egy új közigazgatási törvény, melynek az eredménye. Nehogy pedig e rendeletek valami üdvöset mégis kitaláljanak, ennek bevágja útját a 43. §., mely szerint *»e törvény rendelkezései az adó- és illeték-ügyekre nem terjednek ki.«* Tudvalevőleg ezen a téren van a legtöbb fölösleges-irka-firka és rettenetesen összehozott ügykezelés; valószínűleg et-

től a rémes szövevényről borzadt vissza a törvény is és így lehetetlenné tette, hogy derekas reformot csak kezdeményezni is merjen valaki. Egyébként nevezetes rendelkezés, hogy ezentul a vármegyéknek lesz — hivatalos lapjuk is. Annak kell hivatalos szerkesztő: hatvanhárom megye, hatvanhárom új szerkesztő, ezt nevezik a személyzet apasztásának és a közigazgatás egyszerűsítésének.

A *7 éven felüli gyermekek gondozásáról* szól a XXI. t.-cz., mely szerint minden 7—15 éves gyermek, a mennyiben másként el nem helyezhető, az állami gyermekmenhelyekben veendő gondozás alá. A XXII. törvényzikk Lónyay Gábor és Elemér, Tisza István, Kálmán és Lajos, valamint Zselénszky Róbert grófok, továbbá Dániel Ernő és Vojnits István bárók főrendiházi tagságát igtatja törvénybe. A XXIII. t.-cz. az új koronaórról szól.

Crispi meghalt.

Budapest, aug 11.

Nápolyból táviratozzák, hogy *Crispi*, a nagy olasz államférfiu vasárnap este meghalt. A halálhír nem keltett meglepetést, mert Crispi már hetek óta vívódott a halállal s bár néha kissé javult is az állapota, az orvosok megmondták róla, hogy menthetetlen. Crispi már a múlt évben is nagy beteg volt s mintegy három héttel ezelőtt betegedett meg ismét. Szívgyöngeség kihozta, a melyhez erős gyomorzavar csatlakozott, a minek következtében ideges depresszió fogta el. Ereje egyre jobban kezdett fogyni, egy hét múlva azonban ismét annyira visszatért, hogy a beteg elhagyta az ágyát. Ez a javulás azonban csak két napig tartott; július utolsó napjaiban Crispi állapota válságos lett ismét, szívzorulása annyira fokozódott, hogy érverése majdnem egészen megszűnt s minden pillanatban várták a halálát. Benső barátait sürgősen Nápolyba szólították. Julius 30-án az orvosok étert fecskendeztek be neki s ettől a beteg ismét jobban lett. Beszélni kezdett, újságot olvasott, sőt maga mondta tollba azt a táviratot, melyet Umberto halálának évfordulóján Viktor Emánuel királynak küldött. Még aznap azonban a beteg ismét visszahanyatlott s apátiába esett. Állapota ettől a naptól fogva már nem fordult jobbra, legföljebb a szívgyöngesége nem bántotta annyira. Maga is tudta jól, hogy nem gyógyul meg többé. Augusztus 2-án kivitette magát kastélyának terraszára, hogy még egyszer és utoljára gyönyörködje a nápolyi öböl fényes panorámájában. Egy hét telt el azután s

künk süldő turistáknak a Nagyvárad hasábjain regényes mesét mondott az Ördögmalomról. Ő volt az, aki a környékhez tartozó helyeknek nevet adott. Az Esmeralda forrás után egészen természetesen találjuk tehát, hogy a legelső nagy zuhatagot, mely a Buteasa oldalvölgyéből ront elő nagy robajjal, Quasimodo névvel kell tisztelnünk, ámbár a Notre-Dame csuf harangozója és e szépséges látvány között nagy hidra van szükség. Azonban a sziklákon átzuhanó patak háttérben óriási sziklavár oldalai magaslanak, melynek egyik részlete igen hasonlatos a Notre-Dame csonkaságukban is oly főséges tornyaihoz, amint a remek fenyőerdő fölé emelik viharedzette homlokukat, s így kibékülhetünk az elnevezéssel, mert a harangozóknak gyakran a torony alatt a helye.

Azonban Quasimodo a toronyból jön, azaz onnan a sziklavárból, s hogy oly rettenetes robajjal tör lefelé, azon se csodálkozhallunk, hiszen Esmeralda ott lenn hüsel a völgyben. Mi azonban azon az uton, amelyen Quasimodo lezuhogott, nem mehetünk föl a Notre-Damehoz, s azért a szép zuhatag mellől, amely a tarta-takhoz hasonlít, a fenyőerdő árnyékába kell visszatérnünk és sok száz lépést tennünk Czárán bátyánk kényelmes serpentin útján, mindenütt mély árnyékban, míg az Ördögmalomhoz érünk.

Hanem bezzeg minden izzadság fölszárad,

minden lankadás fölvilanyozódik, minden fáradág eltűnik, midőn egyszerre utunk a szabadba visz, s élénk táruul az *Ördögmalom* elbűvölő panorámája. 10 napi biharfüredi tartózkodásunk alatt kétszer néztük meg, s másodsor még fájdalmasabb volt a megváltás e szép főséges látványtól, mint először. Pedig nem langsame Schönheit ez. Mindjárt az első pillanatra megragadja az embert, de aztán fogva is tartja. Hanem persze, visszaadni, így tollal, ezt a képet, melyről a legjobb fotográfia is gyarló másolatot ad, ez nagy földadat. És mégis meg kell kísérlenem. Amit gyöngye tollam véghez nem vihet, olvasóim képzelete egy kis erőfeszítéssel talán befejezi.

Tehát a Buteasa oldalán, rengeteg fenyőerdők közepette képzeljünk el egy amphiteatralis alkotásu, vagyis félkörben emelkedő óriási sziklavárat, melynek teljesen csupasz sziklafalai, bástyái 60—70 méternyi magasságra emelkednek, meredeznek ég felé, még pedig annyira tagozva, hogy némely helyen mintha csak merő csonka torony emelkednék sorakoznék csonka torony mellé! A sziklák legte-tején itt-ott feltűnik a fölöttük emelkedő fenyveserdő egy-egy csenevész fájának koronája. És hogy a sziklavár illúziója teljes legyen, az északi oldalon a sziklatorony egy hatalmas, szinte kristálysabályosságú köve leszakadt s itt hever előttünk. Fönn a magasban ott tá-

ing a szintén teljes szabályosságában meredő torony, melyet maga után hagyott. Az lehetett a pillanat, egy hegyi zivatar főséges pillanata, mikor ez a sziklatömb elvált a torony tetejéből, s ide alázuhant! Minő visszhangot adhatott erre a szörnyűséges, az éghez méltó dördülésre, a Buteasa viharedzett oldala! Hanem bezzeg egy hang nélkül pusztult volna el az a halandó, földi gyarló, akit ez a szikla ott talált.

E remek főséges sziklavár tetejéről, rést törve magának ront alá, éppen közepetáján, az Ördögmalom zuhataga. A tetőn két vizesés találkozik össze, amit innen nem látni, az u. n. rendez-vous vizesés, ezek egyesült erővel fegyőleges zuhanással törnek, rohannak le a sziklavár magaslatáról. A zuhatag két emellete a mely némely helyről egy esésnek látszik lehet valami 40—50 méter magasságu. A zuhatag a sziklavár ölén egy kis medenczét alkot, de alig néhány lépéssel tovább ismét leront s apró vizesésekre bomolva siet le a Quasimodo felé. Mert hogy a Quasimodo az Ördögmalom folytatása, talán fölösleges is mondanom.

Ez a 2—2¹/₄ méter széles, 40—50 méter magas zuhatag már mint az Ördögmalom, a főségesen zordon sziklavár ölében, annak alján apró tajtékzó zuhatagokká válna s eltűnve a gazdag fenyves vegetáció illatos sürtijében oly főséges, oly lélekemelő

Crispi állapota folyton rosszabbodott. Szombaton este nyolcz órakor beállt a végső agónia s hosszú vívódás után Crispi vasárnap este meghalt. Crispi nyolczvankét évet élt. Haláláról a következő telegramokat kaptuk:

Nápoly, aug. 11. Crispi ma este 7 óra 45 perczkor meghalt. Halálánál jelen volt családja, legbensőbb barátai és rokonai. A hafál hírével azonnal megtáviratozták a királynak, az özvegy királynénak és az állami főméltóságoknak. A lapok azt írják, hogy Crispi holttestét hajón Palermóba viszik, a hol a város ünnepies temetést készít elő. Hire jár, hogy Crispi végrendeletében megnevezett egy politikai személyiséget, a ki iratait átnézzé és emlékiratait közlétegye.

Nápoly, aug. 11. Crispi holttestét a Linavillában, a halottas szobában fogják ravatalra tenni. Veteránok, tüzoltók és városi rendőrök állanak díszőrséget. A temetés napját még nem állapították meg. Crispi holttestét külön gőzcsón Palermóba viszik. Herce szobrász halotti maszkot készített róla. Crispi dolgozószobáját lepecsételték és végrendeletét Bonnuci közjegyzőnél helyezték letétbe.

Budapest, aug. 12. (Saj. tud. táv.) Széll Kálmán miniszterelnök táviratilag jelezte ki részvételt Crispi elhunytá felett Nigra olasz nagykövetnek.

A kecskeméti kiállítás.

Kecskemét, aug. 11.

A legelőtrevalóbb magyar város ma fényes ünnepség keretében nyitotta meg ipari és gazdasági kiállítását, a melylyel bebizonyította az utolsó években tett nagy haladását és azt, hogy a híres lokálpatriotizmusát szívesen félre teszi, ha nagyobb cél megvalósításáról van szó. Már a kiállítás tervének megszületésekor az intézőkörök egyértelműleg abban a véleményben voltak, hogy a kiállítás nem lehet csupán Kecskemét ipari és gazdasági termékeinek bemutatása és öt nagy alföldi város egyesült, hogy ország-világ előtt bizonyítsa, hogy nincs a napi életnek az a szükséglete, melyért külföldre vagy csak távolabbra is kellene menni. Nagy-Körös, Czegléd, Kun-Félegyháza és Halas szívesen szegődött

társul Kecskeméhez, a mely a két utolsó évtized alatt már elvitázhatatlanul első lett társai között és a vállvetett munka eredményét ma, ha nem is túlságosan nagy igényű, de minden esetre szépen sikerült kiállítás akakjában szemlélhette a környék lakossága és a fővárosból lerándult vendégsereg.

A banketten szóba kerültek az aktuális kérdések. Maga a kereskedelmi miniszter képviselőjében megjelent Nagy Ferencz dr. államtitkár, fejtegette az agrárizmus és merkantil háboruszkodás nemzeti veszedelmét. Hangoztatta, hogy nemcsak ő, de az egész kormány agrárius, mert tudja, hogy ennek az országnak főerőssége a földjében van, de igazi boldogulásunk ott kezdődik, ha agráriusból átalakulunk ipari és kereskedelmi állammá. Sztierényi József dr. miniszteri tanácsos azt a reményét fejezte ki, hogy a két ellentétes irány ne az összeütközési, hanem az érintkezési pontokat keresse, hogy a közjónak hasznára váljék. Végezetül azonban ezek a nagy kérdések mégis csak helyt adtak a lokális fölbuzdulásnak, a mely a kellő büszkeséggel teljesített bemutatás után igazi magyaros vendégszeretben nyilatkozott meg. Ebben aztán elült járt Kada Elek, a város polgármestere és Nagy Mihály dr., a város képviselője, a kiket különösen is a legnagyobb dícséret illet a kiállítás és a megnyitó ünnep sikeréért.

A megnyitóról tudósítónk a következőket jelenti:

Az érkezőket a szegedi honvédszenekar a Rákóczy-indulóval fogadta, azután Pataky Imre ipariskolai igazgató üdvözölte az államtitkárt, fölkérve őt a kiállítás megnyitására.

Nagy Ferencz államtitkár beszédében a következőket mondta: A miniszter ur ő excellenciája elfoglaltsága miatt nekem jutott az a szerencse, hogy Kecskemét és a társvárosok kiállítását megnyissam. A kormányynak az a reménye, hogy azok a kiállítások, melyeket Magyarországon tartanak, nem lesznek egyszerű látványosságok, szappanbuborékok, nem is azért vannak, hogy az idegen forgalmat emeljék, hanem abban a reményben támogatja a magas kormány ezeket, mert a kiállításoknak közgazdasági jelentőségük van, mert hasznára vannak az iparnak és kereskedelemnek. Nem elég ha tudjuk ügyesen rendezni a kiállítást, hanem az a fontos, hogy tanuljunk, önbizalmat nyerjünk, hogy a mit csinálunk, az a jövő érdekében történik. (Élénk helyeslés.)

látványt nyújt, a mely teljesen méltó a tarpataki zuhatag panorámájához, de egyszerűsége igazolja, a víz és a szél, az ég és a zuhatag pusztításának elretentő nyomait viselő magán, a nép ajakáról eredt Ördögmalom elnevezést. A szőcsaság lánczait tépő nép forrongásának idején ujjászületett romantizmus szelleme lengi be ezt a tajat, Hugó Viktor szelleme, ki az élettelen merev klassziczizmus-sal szemben a drámai élettől lüktető romantizmus zászlaját vitte diadalra, utat nyitva a költészet birodalmában a szörnyű, az elretentő, a természetfölötti, a rút és a borzalmas elemeknek, az ellentétek küzdelmeinek, a középkor naiv, gazdag érzéssel, színnel, élettellel teljes világának...

Legpompásabb, legteljesebb képét nyerjük a remek vízesésnek, ha a sziklavár északi oldalán lévő körkélyre kapaszkodunk föl, mely néhány öllel magasabban fekszik mint a vízesés medenczéje. Innen az egész zuhatagot végig látjuk a két vízesés egyesülésétől, vagyis a sziklavár tetejétől kezdve le a fenyvesek összehoruló koronájába elvesző kisebb, de szintén jelentékeny zuhatagokig, melyeken alul Quasimodo zuhataga s ezalatt még egy harmadik zuhatag-csoport van. Az Esmeralda forrásától kezdve idáig kétségkívül változatosabb, gazdagabb az ut mint a tarpataki zuhatagok utja; az Ördögmalom pedig nagyobb, fölsége-

sebb, mint a tarpataki ugynevezett óriási zuhatag.

Azonban míg amannak hírével tele van Magyarország az Ördögmalomról eddig alig irtak valamit. Most ugyan Czárán jóvoltából az örökké folyó Osztrák-magyar monarchia irásba és képben fölsorolja Bihar-Füred környékének vízeséseit, (de képet egyről sem ad, ami még szerencse, ha meggondoljuk, hogy mily silány képet közöl magáról Bihar-Füredről): azonban mi ez a tenger sima tükréhez képest? mi ez ahhoz, hogy első sorban Biharmegye közönsége, azután a magyar haza természetkedvelői ismerjék és látogassák a gyönyörű helyet? a Biharhegységet, amelynek ez csak egyik gyöngye, habár a legszebbek közül való szépségének gazdaságának koronájában?

A magam részéről nem akarok elmulasztani egy alkalmat sem, amidőn tejeszhetem édes nevelőföldem szépségének hírét.

Tis there, where the cataract sings to the breeze,
As it dashes in foam like a spirit of light;

Tis the land of deep shadow, of sunshine and
[shower,
Where the hurricane revels in madness on high;
For there it has might that can war with its power
In the evild dizzy cliffs that are cleaving the sky.

Dr. Némethy Gyula.

Fontos az, hogy a mit csinálunk, jól legyen téve, jól készítve a közönség szempontjából is, hogy lássák: mi is tudunk versenyezni a külföldi iparosokkal és hogy ne idegenben, hanem itt, nálunk szerezzék be a szükséges ipari és kereskedelmi czikkeket.

Erre a kiállítást megnyitottnak jelentette ki és kíséretével együtt elindult annak megtekintésére. A kiállítás a Czollner-téren, a III. kerületi népiskola és a lovaglóiskola egybefoglalása által körülkerített térségen van. Területe mintegy 15.000 m²-méter. Az ipari kiállítás I. csoportja a lovagló-épületben van. Czegléd, Kecskemét, Nagy-Körös fa- és butor iparosai igen sok szép dolgot állítottak ki. Itt állította ki Füstös Bertalan kiskunmajsai jegyző szabadalmazott elmés találmányát, melylyel a gémeskutató olyképen lehet átalakítani, hogy veszedelem nélkül meríthet bárki is belőle, mert a teteje be van fődve és oldalt csurog ki a víz. Nagyon tetszett a fémipari, továbbá a kő- és agyagipar-kiállítás, amelyen, szintugy mint a bőr- és szabó-iparban, versenyes dolgokat láttunk. A háziipari tárgyaknál és az iparművészeti készítményeknél az államtitkár többször fejezte ki tetszését és meghatva szemlélte a vakok intézetének két lakóját, a kik az egyik folyosón nádszöket és kosarat fontak. A szíjgyártó és szövőipar mind tetszetős gyűjteményben van bemutatva és a nagy területet elfoglaló gép- és kocsigyűjtemény nagyarányúvá tette az egész kiállítást.

A sarkadi templom megáldása.

Nincs valami elszomorítóbb látvány, mint egy pusztulásnak indult templom.

Kezdenek hullani a díszítmények, repedeznek a falak, aggódva félve, még egy ünnepre várnak s ha az is elmúlt szerencsésen baj nélkül, utoljára fordul meg a templom ajtajában a kulcs. Oda többé nem mehet megkönyebbülni az élet terhét vonzó ember, a gyermekeért aggódó szülő, a csapásoktól sújtott szív, a megtérést kereső lélek.

Védő fedél nélkül marad az Ur nyája.

Keresztül mentek a sarkadi hívek is az aggodás és fájdalom minden fokán, midőn régi templomuk pusztulását látták s érezték rohamosan közeledni az időt, mikor utoljára mennek a templomba, aztán át kell adniok az euyészetnek a szent hajlékot, anélkül, hogy csak sejtjenek is, mikor, vagy miből tudnak új Istenházat emelni.

De ha elszomorító a pusztuló templom képe, annál lélekemelőbb látvány az új templom, melynek minden követ az áldozatkészség adta s a szeretet ragasztotta egybe.

A sarkadi templom igazán nem kőből, de áldozatkészségből és szeretetből épült.

Igazi méltó Isten háza.

A megáldás.

Szombat estére tömegestől érkeztek a vendégek minden felől Sarkadra, a város másnapi kedves ünnepére.

Rokonok, ismerősök egymásnál találtak szállást, a papságot Kreznerits György páratlan vendégszeretete fogadta.

Vasárnap fél 10 órakor kezdődött az ünnepély az egyházi ruhák megáldásával, mely után a templom megáldása következett.

A megáldást, majd sz. beszédet és misét Grócz Béla prépost-kanonok végezte, teljes segédlettel.

Segédkeztek: Kny Antal cz. kanonok, Gróh Ferencz cz. prépost, Szauer Alajos sz. széki ülnök, Hamernyik Sándor coadjutor, Fálffy Béla hittanár, Besser Hugó karkáplán, Heilinger József tanulm. felügyelő és Prágh Ferencz növ. pap.

Össze gyűlt ez alkalomból a grófi család egész tisztikara, a város értelmisége s a népből ezer számára, Gyuláról processióval jöttek a hívek.

Magát a grófi családot *Szekér Gyula* intéző képviselte.

A templom megáldás szertartása után a hívek bevonultak a templomba és *Papp Károly* kántortanító ügyes keze alatt tisztán erőteljes akkordokban szólalt meg az új orgona és a nép egyöntetű jól vezetett éneke.

Grócz Béla prépost-kanonok a szószékre lépett és fejtegette témáját, hogy mi a templom. Hosszu éveket, egy emberöltőt, töltött *Grócz* kanonok a pasztorációban s e buzgóságban és munka köre iránt érzett szeretettel töltött évek tapasztalata és tanulságai csendültek meg szavaiban. Amint neki, valóban mindene a templom és annak dicsősége, úgy igyekezett rá vezetni hallgatóit, hogy nekik is minden viszonyok között mindenük legyen az Isten háza, a megnyugulás és kegyelem háza. Egész beszédén átvonuló megragadó és világos hasonlat feledhetlenné tette beszédét.

Szent mise alatt, melyet infulával celebrált *Grócz* kanonok, a hívek szentséghez járultak.

Az ünnepnek déli 12 órakor lett vége.

A templom.

A régi roskadozó templomot két év előtt Mindenszentek napján zárták be s nem sokára le is bontották.

Az új templomot 1900. júl. 20-án kezdte építeni *Szabados József* építési vállalkozó, *Várady Manó* kir. mérnök ellenőrzésével és az idén július 1-én teljesen be lett fejezve.

Román stílusú, kereszthajós a templom, karcsu, magas toronnyal. Külső formájában szerfelett emlékeztet a pompásan sikerült püspöki templomra, de természetesen ennél nagyobb. Kő oszlopok között fonott vasháló kerítés veszi körül, mely magyar gyártmány, *Kollewich*, fővárosi czég készítménye.

A templom jötevői, gróf *Almássy Dénes*, ki a templomra adott 22,000 koronát, a hívek munkájának megváltásaként 1,600 frtot, 30,000 téglát s ő készíttette a kerítést, mely a kő anyagon kívül 1300 forintba került.

A bibornok-püspök 2000 (két ezer) koronát a templom építésre és 200 koronát orgonára adott.

Ozv. gróf *Almássy Kálmán* készítette a gyönyörű román stílusú oltárt, melyet 2000 koronáért szintén magyar czég készített. Az oltáron, kifogástalan stílszerűsége mellett kiváló a faragás tisztasága és az aranyozás tiszta fénye.

Ugyan ilyen tyblen és értékben a szószék és kereszt kutat *Almássy Dénesné* grófné, sz. *Károlyi Ella* grófné nemes szíve ajándékozta, míg a pompás felszerelést, zászlókat és ruhákat *Czirák Jánosné* grófné ajánlotta fel.

Schiefner Ede prelátus 600 koronát adott orgonára.

A vallás alap 35,000 koronával egészítette ki, a még hiányzó összeget.

Szent beszéd és énekes mise alatt tűnt ki a pompás akusztika.

A sarkadiak méltán lehetnek büszkéek új templomukra, mely nem csak igen szép, de teljesen kifogástalanul jól épített is.

Nagy hála van kötelezve a hitközség a grófi családnak, kik saját házi kápolnájukat engedték át másfél évig a hívek használatára.

A templom sz. *Ignác* tiszteletére van ajánlva, kinek művészi becsü főoltárképe ékíti az oltárt. Méretei: a hajó hossza 20, szélessége 9 méter, a szentély hossza 7, szélessége 6 méter. Falmagasság a bolthajtásig 10 és fél méter, torony magassága 43 méter.

A templomot, ismételtelen kiemeljük, *Szabados József* gyulai építész remekelte.

Az ünnepi ebéd.

Et fecerunt magnum áldomás.

Igy fejezik be nagybecsült ösi kollegáim a riport terén, néhai jó magyar krónikásaink is ünnepi tudósításaikat.

Követem őket én is.

A szíves házi gazda szívében nem fért meg az öröm, összegyűjtötte tehát a város és környék intelligenciáját, hogy megossza örömét velük.

Az ünnepi ebéden részt vettek betűsor szerint:

Balogh Ambrus h. hitv. lelkész, *Besser Hugó*, *Bor Áron*, *Deák József*, *Dutkay Dezső*, *Gayhoffer János*, *Grócz Béla*, *Gróh Ferencz*, *Hamernyik Sándor*, *Heilinger József*, *Horváth István*, *Kiss István*, *Kiss László*, *Kny Antal*, *Kolb Kálmán*, *Kosztai János*, *Kubányi Kálmán*, *Márki Albert*, *Márki Imre*, *Otrok István*, *Pálffy Béla*, *Prágh Ferencz*, *Papp Károly*, dr. *Simon Bálint*, dr. *Spitzer Sándor*, *Schrötter Dániel*, *Szabados József*, *Szauer Alajos*, *Várady Manó*, *Verner Kálmán*, *Zakar István*, *Zakar Ferencz* stb.

Az első beszédet *Kny Antal* mondotta. Szent *Ignác* szavaiból indul ki, kinek képe az új templom oltárán áll, ki tanításul hagyta, hogy a püspököt úgy kell tekinteni, mint az Ur Krisztust, midőn vezet.

A legkitünőbb főpásztor, hazafi és tudóst, dr. *Schlauch Lőrincz* bibornok-püspököt élteti. Zúgó éljenzés volt a válasz az esperes beszédére.

Kreznerits György plebános szólott ez után.

Mindenszentek napja volt az utolsó ünnep, mit a régi templomban megtarthatam, halottak napjára, már be volt zárva az Ur háza, nem volt több templomom. Sokan azt hitték, nomen-omen.

De engem éltetett a remény, mert hittem, hogy a halálból van feltámadás. Én hittem, hogy templomom is fel fog támadni, hogy szebb, díszesebb lesz, hogy megdicsőülve támad fel.

Ime, ma ünnepünk van, ma áldotta meg káptalanunk egyik disze az új templomot, hogy szolgáljon az Isten dicsőségére és a hívek lelki üdvére.

Ünnepre gyűltünk, mely nem csak nekünk katolikusoknak, de az egész községnek öröm ünnepe, mert itt az egész község minden lakója együtt érez, örömet, fájdalmat.

Nekem van tán leginkább csordultig a szívem, de erről nem szólok. Igaz mély érzelmeket szóval, csak palástolni lehet, de kifejezni nem.

A hálnak azonban van szava és hangosan kiáltom köszönetemet azon családnak, kinek nagylelkűsége tette lehetővé ez ünnepet, a templom felépítését. Gróf *Almássy Dénes* családja ez. (perczekig zúgó éljenzés.) Hirdetem és hangoztatom, imámban és misémben említem, hogy e templom e család szívéből épült.

Elmondhatom e főuri családról, hogy igazán ur, mert ahol adni kell, ott ő az első. Magyar mondás, hogy nem messze esik az alma fájától. Nemes fa gyümölcse a gróf, hisz atyja a legnehezebb gazdasági viszonyok idejében is Sarkadnak legnagyobb jótévedője volt.

Adja Isten kegyelmét, hogy lássák családjuknak és e városnak gyarapodását. Eljen gróf *Almássy Dénes* és családja.

Mindenki szívéből szól a házi gazda, mert még a sátor falon túl is felzúgott az éljen.

Nt. *Balogh Ambrus* helv. hitv. lelkész állt fet szólásra ezután. A nagytekintélyű lelkészt teljes csendben hallgatták a vendégek s ő tiszta érczes hangon kezdte beszédét, melynek első szavaiból mindjárt kiragyogott a rutinirt szónok. Azzal kezdte, hogy a mai napon tartott presbiteri gyűlés alatt megemlékeztek arról, hogy a testvér eklézsiának örömmünnepe van. Az ő egyháza is örömet fejezi ki és Isten áldását kívánja az új szent hajlékra. Midőn ezt kijelenti, csak megelőzi a presbiteri gyűlés jegyzőkönyvét, melyben minden el van mondva s melyet holnap át küldenek.

Gyönyörű szavakban fejtegeti aztán a templom és pap közötti viszonyt s a templom áldásait, majd igazi szeretettel élteti a mindenkivel szerett plebánost.

Beszéltek még *Verner Kálmán*, a káptalant és jelenlevő képviselőit élteti, *Zakar István* a mennyasszony és vőlegény viszonyához hasonlítja igen szellemesen a lelkész és temploma közötti kapcsolatot.

Kubányi Kálmán *Grócz* kanonokra, mint szónokra emeli poharát.

Kny Antal a hívekre, *Papp Károly* az esperesre, *Kny Antal* a grófi tiszti karra, különösen a *Ferencz József*-renddel kitüntetett *Márki Imrere*, *Pálffy Béla* a felekezeti közti szíves viszonyt említi, élteti *Balogh Ambrus* lelkészt, *Kny Antal* a fiatal papságra stb., mire szellemesen válaszol *Balogh Ambrus*.

* * *

Igazi ünnep, a vallásosság és testvéries együtt érzés ünnepe volt ez és Sarkad intelligenciája úgy mutatta meg magát a sok idegen vendég előtt, hogy mindig csak szeretettel és tisztelettel gondoltak rájuk.

Amit ünnepeitek, az új templomuk, legyen az Isten Áldó jobb keze felettük.

UJDONSAGOK.

Nagyvárad részvétirata.

Az országos Szilágyi-gyászából Nagyvárad városa is kivette a maga részét. Legutóbbi közgyűlésén elhatározta, hogy az elhunyt nagy politikai családjához részvétiratot intéz. A részvétiratot tegnap készítette el *Istvánffy István* aljegyző s el is küldötték *Lukács Sándor* p. ü tanácsosnak Budapestre. A részvétirat következőleg hangzik:

Nagyságos ur!

Nagyvárad város törvényhatósága mély megdöbbenéssel és hazafiai fájdalommal vette tudomásul a szabadelvű eszmék lángelméjű bajnokának, városunk szülőltjének, a haza nagy fiának *Szilágyi Dezső* v. b. t. tanácsos és országgyűlési képviselőnek, Magyarország feledhetlen emlékü és érdemű volt igazságügyminiszterének és képviselőházi elnökének folyó évi július hó 31-én váratlanul bekövetkezett halálát.

Büszkéek voltunk arra, hogy a mi szülőltünk *Szilágyi Dezső*, mint egy fényes csillag, az ország politikai életének vezetője, irányítója volt; kettős azért a mi fájdalmunk, hogy ez a fényes csillag, melynek irányító világára még szükség lett volna, oly váratlanul örökre kialudt.

Érezzük, hogy *Szilágyi Dezső* halálával politikai életünkben új támadt, hogy a nem-

zetnek nagy, szinte pótolhatlan vesztesége van, érezzük, hogy halálával alkotmányos közéletünk kimagasló vezéralakja, a nemzet politikai életének egyik vezetője dőlt ki.

Szilágyi Dezső hatalmas elméje, tudása, politikai jelleme, erénye tiszteletet parancsoló volt és csodálattal töltötte el még politikai ellenfeleit is.

Politikai tevékenysége tiszteletet vivott ki a magyar nemzetnek a külföld előtt is. Emlékét és működését a történelem lesz hivatva megörökíteni.

A magyar nemzetet ért emesúlyos veszteség alkalmával első sorban Nagyvárád városnak, mint Szilágyi Dezső szülőhelyének képezi szomorú kötelességét, hogy mélyen érzett fájdalmát, részvétét Nagyságod előtt tolmácsolja.

Vigasztalja Nagyságodat az a tudat, hogy e nagy ember elhunytá alkalmával az egész nemzet fájdalmával és gyászával találkozik; hogy a veszteség az egész nemzet vesztesége s hogy az e fölötti fájdalomban osztozik a haza minden fia. — Vigasztalja az a tudat, hogyha bár porhüvelybe sirba szállt is, szelleme élni fog örökké közöttünk.

Fogadja Nagyságod ez alkalommal hazafias tiszteletünk nyilvánítását.

Kelt, Nagyvárád város törvényhatósági bizottságának 1901. évi aug. hó 9-én tartott közgyűléséből.

A város közönsége nevében:

Rimler,

polgármester helyettes.

TAJÉKOZTATO.

Regészeti és történelmi múzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 5 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

* **Bücsü Bihar-Püspökiben.** Várád elővárosának, Szent Lőrincz diszes egyházának tudós plebánosa, Karácsonyi János vasárnap tartotta a templom búcsút, amely nagy közönséget vonzott Várád püspökeinek egykori nyaralóhelyére. Az ünnepélyes szent misét Palotay László praelatus kanonok tartotta, az alkalmi szónok pedig Lindenberger János papnevelői tanár volt. Vidovich György cz. kanonok esperes-plebános, Richter, Vagaszky, Gresinczky plebánosok, Votisky dr. papnevelői tanár és mások alkották a segédletet, kik számos világgal egyetemben a derék plebános szívesen látott vendégei voltak.

* **Pörrel megtamadott udvari gyász.** Vilmos császár Frigyes császárné halála alkalmából országos gyász rendelt el, melynek tartama alatt Poroszországban a színházi előadásoknak és a multságoknak szünetelnie kell. A császár eme kabinetrendeletét a rendőrség teljes szigorral hajtja végre. Az országos gyász különösen a berlini teremtulajdonosoknak okoz érzékeny kárt, miért is ezek a napokban értekezletet tartottak és kimondták, hogy a császár kabinetrendeletét, melynek szerintük semmi törvényes alapja nincs, pörrel fogják megtámadni. A legelőkelőbb jogászok úgy vélekednek, hogy a teremtulajdonosok a pörri felső bíróságoknál okvetlen meg fogják nyerni, a mely esetben a porosz állam kénytelen lesz a teremtulajdonosoknak azokat a károkat megtéríteni, melyeket az elrendelt gyász által szenvedtek.

* **Gyászrovat.** Mint részvétellel ertesülünk Jablonszky Emil két éves leánykája, Ilonka elhunyt. Temetése ma délután 4 órakor lesz a váraljai 162. számú házból.

* **Verekedés a »kis pipában«.** Eptületes látványosságban volt része a Kis pipa vendégeinek vasárnap. Néhány iparos nem elégedve meg a danolás és zene élvezetével, hangosabb mulatságra vágytak s a szomszéd asztalnál ülőkbe belé költve hatalmas botrányt rendeztek. A botránynak rendőri beavatkozás vetett csakhamar véget.

* **Gyémántmise a kapuczinusoknál.** Valamikor, 1841-ben, a modern Magyarország megalakulása előtt, az áldott emléktől Lajcsák püspök idejében egy ifju áldozópap mutatta be első áldozatját a Magasságbelinek. Azóta nemzedékek jöttek mentek, birodalmak omlottak össze, forradalmak zúgtak át, viharzottak le, de Isten ritka kegyelme megtartotta jó erőben hűséges egy szolgáját s tegnap 60 esztendő múltán az egyszerű, de tisztaságtól ragyogó kapuczinus templom lélekemelő ünnepségnek volt tanuja, Daray Mátvás nyug. plebános gyémántmiséjének, melyet magasztossá nem zajos ünneplés, de a meghatottság tett, amely a jelenlévő közönséget mint egy embert elfogta. Dencs János cz. kanonok esperes-plebános volt az agg áldozónak manuduktora, Mesterházy guardián, Vuicskics Gyula dr. plebános, Makucz Ernő zárdalelkész és mások képezték a segédletet. Mise után a jubiláns megáldotta a közönséget, ebédre pedig a papság az érdemes manuduktor házához volt hivatalos. Megható jelenet volt, midőn a lakoma folyamán az egyházmegye nestora, az ünnepelt gyémántmisés érczes hangon toastot mondott paptársaira, kiknek szeretete élte alkonyát bearanyozta.

* **A széles-utcai lakosok panasza.** A városi tanácshoz beadványt intéztek a Széles-utca lakosai, melyben panaszkodják, hogy a városból összehordott szemetet az utca közepében rakják le. Kérnek hatósági intézkedést ezen állapot ellen.

* **Botrány a Fő-utcán.** Nagy veszélyben forgott tegnap déltájú Gál cipész üzletének kirakata. Cserei János mezőkeresztesi és Boros János gyantai illetőségű csizmadia legények a vasárnapi dobzódás okozta mámor hatása alatt a kirakatot minden áron be akarták verni. A rendnek óra hivatalos funkciójának tudatában, — hogy a keletkezendő botrányok elejét vegye — közbe lépett s csendes távozásra szólította fel őket. De a legényeknek úgy látszik nem igen imponált a hatósági közeg, mert a helyett hogy a rendőr felszólításának engedve távoztak volna, visszafelcseltek s a derék Andrászt ráadásul meg is ütlegelték. Végre nagy nehezen sikerült őket kocsira felültetve lakásokra szállítani. Az eljárás ellenök folyamatban van.

* **Hamis bankók Budapesten.** A fővárosban az utóbbi időkben megsaporodtak a hamis bankjegyek. Különösen a régi tízforintosok hamisítványai kerültek forgalomba és tegnapelőtt a VII. kerület adópénztáránál is gyanús tíz forintosot akart valaki fizetni. A pénztáros azonban fölismerte a hamis bankót és miután jegyzőkönyvet vett föl azzal a félllel, a ki a tizest hozta, az elég jól sikerült hamisítványt átküldte a rendőrségnek.

* **Razzia.** A kerületi biztosok a főkapitány rendelkezésére tegnap éjjel az összes kávéházak, kávétermékek és mulató helyeken razzia tartottak, a kártyajátékok ellenőrzése végett. Nagyon sok helyütt tapasztalták, hogy a szegény munkáslép mint kártyázza el garasait és hogy vagyontalan családapák itt töltik éjszakáikat. Egy helyen házard-játékosokra is bukkantak. A főkapitány szigorú rendeletet adott, hogy az összes kávéházakat ezután sűrűn látogassák meg a rendőrtisztek és altisztek, hogy ezen elszomorító állapotok megszüntethetők legyenek.

* **Csendélet Nagyvárádon.** Egy garáza magaviseletéről meglehetősen ismert magánhivatalnok tegnap délben a Fekete Sas éttermében és kávéházában csinos botrányt rendezett; ittias állapotban kizavarta a vendégeket. A kihágási eljárást megindították ellene.

* **Ajándék a múzeumnak.** A nagyváradi múzeum Lindenmaier Károly cz. kanonok, esperes-plebános szívesességéből érdekes kézzel írott könyvek jutott birtokába. Ez egy 1754-ben nyomtatott könyvnek írott vázlata, a mely 1765-ben készült el. Mária Terézia részére volt szerkesztve ez az imádságos könyv, melynek czime a következő:

Tägliche
Andachts Uebungen
zum Gebrauch
Ihro Kayserlichen
Majestaet
der
Königin
zu Hungarn und Böhheim
Wien.

Gedruckt und verlegt bei Joh. Thomas
Trattner Kaiserl. Königl. Hof Buchhandler
u. Universitäts Buchdrucker im Schottenhof
1754.

A szépen részben rajzolt, részben írott betűkkel készült könyv 250 oldalt számlál s disznóbőrbe van kötve. A címek részben piros, de persze másfél század óta meghalványult tintával irattak. A könyv címlapja és vége különösen diszes. A rendes schematikus imádságokon kívül van benne egy fohász, a mely csakis uralkodó szájába illik s melynek egy része így hangzik:

Meinen Nebenmenschen flösse ein von mir
eine gute Meinung, und lasse nicht zu, dass sie
mich mit ihren üblen Rätthen und Eingebungen
verführen. Seye der Vater und Schutzherr
meines Hauses, meiner Kinder, Länder und
Unterthanen, etc.

A könyvben különben van egy 1794-ből való gyónócédula. A szíves ajándékozó az érdekes imakönyvet egy tenkei jóra való zsidó családtól kapta.

* **Kirándulás a nagybárodai szénbányákba.** Szépen sikerült kirándulásban volt részök azoknak, kik vasárnap a nagybárodai szénbányák megtekintésére indultak s kiket a tornakörnek városkolyosi kirándulásán hívott meg Mauthner József, a bányák szíves vendégszerető gondnoka. A megérkezésnél a társaságot Mauthner József fogadta és kalauzolta, kik is átöltözködve a bányászruhákhba, a tárnák megtekintésére indultak; hol 4 méter vastagsággal a legszebb fényes fekete kőszén volt látható. A tárnák megtekintése után a társaság kocsikon Nagybárodra indult, hol Pallády Sámuel vendégszerető házában pompás gazdag lakoma várokozott reájuk. A háziasszony sok körültekintést igénylő szerepét Mauthner Józsefnek, míg a házikisasszonyokét Pallády Veturia és Jolánka vállalták magukra. A kedélyes lakoma után kocsikra ült a társaság s Rév állomásra ment, hogy az esti személyvonaton visszatérjen Nagyvárádra.

* **Lepecsételt viharágyuk.** A hajdumegyei gazdák sokfelé azt hiszik, hogy az idei nagy szárazság az ágyuzás következménye volt. Így Mikepércsen is, amelynek tőszomszédságában van a debreczeni részvénytársaság szőlőtelepe. Ezen a szőlőtelepen nyolcz viharágyuval azonnal elkezdtek ágyuzni, mihelyt egy kis felleg közeledett. A határban az egész nyáron nem volt eső és a gazdák ennek az ágyuzásnak tulajdonították a szárazságot. Ez a körülmény arra bírta a gazdákat, hogy a részvénytársaság viharágyuit lepecsételtették és azokkal most már csak akkor lehet lőni, ha nyilvánvaló, hogy a közelebbi felhő veszélyes.

* **Krüger és a báliruhák.** Krüger elnök puritán izlését dicséri az alábbi kis anekdota, amely ugyan már négy éves, de csak most elevenedik föl a francia lapok. Négy évvel ezelőtt Johannesburgban a francia kolónia a július 14-iki nemzeti ünnep emlékére fényes táncz-

mulatságot rendezett, amelyre Krüger is meghívták. Az elnök megszokott frakkjában, kíséreléssel együtt benyitott a pazarul földiszitett terembe, de amikor a sok csupasznő vállat meglátta, egyszerre visszahőkölt és zavartan szólott:

— Pardon, de igazán nem tudtam, hogy a hölgyek még nincsenek felöltözve!

Nem is volt semmi áron rábírható, hogy belépjen a terembe, amíg csak a nők sállal és kendővel hevenyészve el nem takarták keblüket és nyakukat. De még ekkor is sorba bocsánatot kért minden nőtől:

— Igazán sajnálom, hogy az előbb megzavartam, de nem is sejtettem, hogy még csak akkor készültek felöltözödni.

Ez az anekdota különben egy másiknak az emlékéit idézi föl. Ugyanis egy bálon egy merészen decolletált nő főfájásról panaszkodott. Egy elmés ur ekkor ezt a tanácsot adta neki:

— Legjobb lesz, ha baba megy nagysád, felöltözködik és — lefekszik!

* **Kinevezések.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter **Vidovich Béla** kassai katonai alreáliskolai rendes tanárt a nagykikindai áll. főgimnáziumhoz rendes tanárrá nevezte ki. — A honvédelmi miniszter **Mándoky Sándor** nagyváradi-egyházmegyei áldozárt a soproni honvéd főreáliskola állományába II. osztályu egyházi tanárrá nevezte ki.

* **Visszatolonczolt kivándorlók.** **Kohn Márton** mészáros és **Edelmann Abrahám** szabó két héttel ezelőtt összeálltak, hogy Amerikába menjenek. Hajójegyeket kaptak is egy bécsi ügynöktől. Utilevelük azonban nem volt. A Kassa-Oderberg vasut vonalán **Ruttkánál** azután letartóztatták őket a vasuton, hajójegyüket és pénzüket elvették, őket magukat pedig tegnap Nagyváradra tolonczolták.

* **Sirkő-fosztogató.** Igazán sajnálatraméltó dolog az erkölcsiségnek oly annyira való elfajulása, hogy a halottak csendes birodalma sem ment máj egyes elvetemültek garázdálkodásaitól. **Jankay Mihály** olasz-i temető-őr tegnap délután egy sírnál, melynek emlékoszlopára a családtagok kegyelele üveggyöngyökből készült koszorút helyezett el — egy leányt talált, a ki nagy lelki gyönyörűséggel szedgette kötényébe a koszoru gyöngyeit. Szerencsére a lopási kísérleten rajta vesztett, mivel az őr idején elcsipte s a rendőrségnek azonnal átadta. A tolvaj leányt **Szöke Zsuzsának** hívják s a rendőrségnél várja sorsa eldőlését.

Öngyilkos a spirituszban.

A b.-pesti Linzer-féle szeszgyár egy tisztviselője szörnyű módon vetett pár nappal ezelőtt véget az életének: a gyár udvarán levő egyik nagy szesztartó kádba beleugrott s belefullott a pálinkába. Öngyilkosságára csak tegnap jöttek rá s holttestét az erős alkoholban épségben, összeaszva, mintegy mumiává alakulva találták meg.

A borzalmas eset részletei a következők:

A Linzer-féle gyárban nagy sikkasztásnak jöttek a nyomára. A pénztárból közel nyolcvanezer korona hiányzott, a melyet Spitz pénztáros vett ki a kezelése alatt levő pénzből. Spitz az óriási összeget nem a maga zsebjaira fordította, hanem a gyár tisztviselőinek adta előlegül. Mikor látta, hogy a rendtelenségnek nyomára fognak jönni, öngyilkosságra határozta el magát. Kiment Budakeszre s ott halántékon lőtte magát, de nem halt meg, a golyó csak surolta a homlokcsontját.

Sikkasztásával belerántotta a bajba a gyár egy másik tisztviselőjét is, **Antscherl Albertet**, a ki huszonhárom éve volt a gyárban alkalmazva s a szeszfinomító osztály főnöke volt. Morva eredetű ember volt, de a fővárosban egészen magyarrá lett s nagyon hü hivatalnok volt a gyárnak. Mint főnöknek, neki lett volna

kötelessége a Spitz manipulációira ügyelni. Pénteken reggel tudta meg **Antscherl**, hogy Spitz öngyilkosságot követett el s ekkor ő is eltűnt hazulról, a neje hiába várta egész nap. Szombaton sem jelentkezett.

Tegnap a gyár udvarán levő nagy szesztartó kád előtt megtalálták a kalapját és a zsebkezdőjét.

A kád, a melyik mellett ezekre a holmikra rábukkantak, tizenkét méternyire van beleásva a földbe s ugyanolyan magasra emelkedik fel a föld felé. Körülbelül hatszáz hektoliter nyers szesz áll benne. Mikor a kalapját és zsebkezdőjét megtalálták, azonnal jelentést tettek a rendőrségnek, a mely vasárnap délelőtt 10 órakor megjelent a gyárban.

Mindenekelőtt a nagy szesz kádat ürítették ki az oldalon levő csapon keresztül. A mint a pálinka lefolyt, a kád fenekén szörnyű látvány tárult a jelenlevők szeme elé. Ott volt **Antscherl** összeaszott, mumifikálódott holtteste, a szeme és szája bekötve zsebkezdővel.

A holttestet azonnal kivették a kádból, letakarták fekete lepedővel, később pedig kiszállították a törvényszéki orvostani intézetbe. Neje, mikor férje haláláról értesült, elájult.

Antscherl hivatalnoktársai nagyon szerették és becsülték. Azt mondják, hogy sógora áldozata volt.

A Linzer gyár pénztárában még folyik a vizsgálat, mert a hiány még nincs teljesen megállapítva.

MULATSÁG.

Jótekonycélú színi előadás. Vasárnap este a **Karger Sándor** vendéglőjében jól sikerült színi-előadást és táncestet rendezett egy kis műkedvelő társaság. **Bracco** egy felvonásos színművét **Don Pietro** Carusót, majd **Muráinak Huszár szerelme** 2 felvonásos vígjátékát mutatták be csinos összejárákkal.

Az érdekes előadásban részt vettek: **Szakács Pirike**, **Somolík Veruska**, **Kövesy Ilon**, **Papp Juliska**, **Kertész Sándor**, **Somlár Mihály**, **Kemény Adolf**, **Erdődi Andor**, **Széplaki Béla**, **Hermann György**, **Regoz Imre**, **Egri Jenő**.

Az előadás után táncz volt, mely reggelig tartott. A pontos kiszolgálásról **Karger Sándor** gondoskodott.

Zene-estély a Félix-fürdőben. A szász király udvari zenésze **Toepfer Ármán**, a ki **Kubelik Jeant** mikor Nagyváradon járt zongorán kísérte, szerdán este mérsékelt belépti-díj mellett hangversenyt rendez a **Félix-fürdőben**. A program, melyet részletesen holnap közlünk, nagyon szépen van összeállítva. Értesülésünk szerint **Tucsek Ferenczóné** és **Fényes Mártha** fognak szerepelni az érdekes hangversenyen.

Nagy népnépevény a Sport-téren. O Felsége a király születésnapján 1901. évi augusztus hó 18-án vasárnap délután 3 órakor a rhédey-kerti Sport-téren nagy népnépevény lesz, melyre Nagyvárad város minden rendű és rangu közönségét meghívja a rendezőség.

A népnépevényen mindenféle látni valók, népmulatságok, szerencsa játékok, automata gépek lesznek felhalmozva, az egész helyiség ünnepiesen feldíszítve, este fényes kivilágítás, tűzi játék. — Katonai és népzenekarok, énekkarok az ünnepély egész tartama alatt. Élőállatok ajándék-sorsolása. Italok és ételek olcsó elárúsítása. Több ezer nyerevény tárgy közül mindenki nyerhet legalább egyet. Az ünnepély műsora igen érdekes lesz.

Műkedvelői előadás a Zöldfában. A nagyváradi diákok egy része által rendezendő hangversenyyel és tánczozal egybekötött színi előadás, melynek rendezője **Kürti Margit**, a pécsi Nemzeti-színház fiatal hősnője, tekintettel a vasárnap tartandó népnépevényre

nem 18-án, hanem 17-én, azaz szombat este hét órakor fog megtartatni a Zöldfa szálloda disztermében.

A műsor igen szépen van összeállítva: azon több kis fiatal művészuóval fogunk találkozni, közöttük **Fényes Mártával**, **Schwartz Juliskával**, közkívánatra **Kürti Margit** is megígérte működését.

Előadás után táncz reggelig.

SPORT.

Czellövés. A polgári lövőpályán 1901. évi július 21., 28., augusztus 4. és 11-én, a kilőtt 930 golyó közül talált 714, összesen 4165 kört 149 taraczk és 52 mélylövessel.

Szeget lőttek **Vomácska József** és **Mezey Mihály**.

Tizenkettős körbe lőttek: **Mezey Mihály** 6, **Heim Károly** 6, **Vomácska József** 5, **Török László** 3 és **Aufricht Alajos** egyet.

Tizenegyes körbe: **Mezey Mihály** 11, **Török László** 6, **Heim Károly** 6, **Vomácska József** 3 **Rimler Károly** 2, **Aufricht Alajos** és **Kelen Béla** egyet-egyet.

Díjat nyertek mélylövésre: Arany díjat **Vomácska József**, ezüst díjakat **Mezey Mihály** és **Török László**.

Körülvadásokra: **Mezey Mihály** és **Török László**.

REGÉNY-CSARNOK.

A SANDASZEMÜ.

Irtá: **Lucien Biart.**

Francoziából: K-6.

44.
Az állat sem látszott észrevenni újabb ellenfeleit s folytatta **Miguel** üldözését. Már háromszor vágattak körül a hatalmas teret, a nélkül, hogy a gyorsaságuk alábbszállott volna. Az ahhoz értők azonban észrevették, hogy **Miguel** visszatartja lovát, mérsékelve annak gyorsaságát. Egyszerre azonban, mikor a körönd tulsó oldalára ért, megeresztte a paripa kaulsóját s messze maga mögött hagyta a bikát. Megállott az emelvény előtt, megemelte kalapját s kivonta törét.

— Isten és a kegyetek nevében! kiáltá.
A dühöngő bika odaérkezett. **Miguel** eleinte megkétszerezte futását, azután visszafordult s lova nyakára hajolva szemberohant a bikával. A két ellenfél elrohant egymás mellett.
Egyszerre azonban a nép csodálkozó felkiáltásai töltötték be a levegőt: a bika ugyanis hirtelen összeesett és kimúlt. Oly gyorsan, hogy a nézők közül senki sem vette észre, hatolt **Miguel** tőre áldozata szívébe. Ezen mesteri szúrás, melyre igen kevés hivatásos torreador képes, annyira elragadta a nézőket, hogy berohantak a küzdőtérre s vállakra emelték a győztest.

— Az első díjat! kiáltá egy hang.
— Az első díjat! ismételték mindnyájan karban.

És **Miguel** egyszerre csak **Micaela** előtt tártalta magát, ki sápadtan, megindulva s mintegy gépiesen nyújtotta felé az aranytekeréscet.

— Azért a fátyolért küzdöttem, mondá az ifju letérdelve **Micaela** előtt.

— A fátyolt! visszahangozá a tömeg.

A szép capitana reszkető kézzel nyújtá át a kívánt tárgyat, melyet **Miguel** szívéhez szoritott.

— Életemet önért! suttogá szenvedélyvel. **Micaela** kéjesen süté le szép szemeit; tekintete a győzön nyugodott, ki olvasni vélt e pillantásban: kiolvasta belőle boldogságát!

Miguel fölkel és szétszórta az aranyat a nép között, melynek lelkesültségét ez a nagylelkűség természetesen csak emelte; azután a boldogságtól ittasan leszállt az emelvényről. Az emelvény alján találkozott **Ricardo**val. A két versenytárs nem a legbarátságosabb pillantással mérte egymást végig, de most minden hang

Ricardo nevét kiáltotta, ki a második díjra érdemesített.

— Adják oda másnak, mondá duzzogva, vagy inkább bocássanak be még egy bikát. Még elég erős vagyok, hogy Miguelót elhódítsam a fátolt.

A tömeg zugolódott.
— Fuenléal nyeregből dőfte le a bikát, szólt egy viador.

— Az én hibám-e, hogy a lándzsám el-tört s a lovam elesett?

— Ne busulj ücsém, majd legyőzheted te őt még, majd ha én rendezek egy ünnepélyt. Miguel szerencsésebb volt nálad, de nem bátrabb. Minden esetre pedig a szőke capitanát nem szabad eddig várnod. Menj fel s szórd az aranyat a nép közé, megígérem, hogy alkalmat nyujtok neked a csorba kiköszörülésére.

Az ériás kedvedvellenül engedelmekedett. A harmadik nyertes a kapott pénzt szó nélkül zsebre vágta. Az éj beállott s a nép visszatért székértáborába, míg a meghívottak a tanya felé tartottak.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Hideg időjárás Szatmárban.

Szatmár, aug. 12. A nagy forróságra hideg időjárás következett. Míg a napokban 30—35 fok R.-t mutatott a hőmérő, addig most már ötödik napja 10 fok R. mellett sűrű eső esik szüntelenül. Az időváltozás már eddig is sok megbetegedésnek volt oka. (M. T. I.)

Hazaáruló búr katonák.

London, aug. 12. A Standard jelenti Pretóriából tegnapi: Tizenkét búr, a kik meghódítottak és az angoloktól fegyvereket kaptak, hogy marháikat megvédjék, búr csapatok Volksrusttól északra egy farmban körülzárták. Megadták magukat, miután egyikük elesett. Ötöt közülük haditörvényszék elé állítottak, melyben Botha Keresztély elnökelt és melynek ítélete alapján hir szerint négyüket agyonlőtték. (M. T. I.)

Egy polgármester beszámolója.

Szabadkai, aug. 12. Mamuzsich Lázár a város polgármestere tegnap érdekes beszámolót tartott 18 évi polgármesteri működéséről abból az alkalomból, hogy a közelgő városi bizottsági választások ügyében a szabadelvű párt értekezletet tartott. A beszámolóban elmondta a polgármester, hogy a város az ő polgármestersége alatt 4,500.000 koronát adott közintézményekre, nevezetesen felépített két új katolikus templomot, kettőt restaurált, hat beltéri és huszonhat tanyai iskolát épített, kórházat, szegénykúrákat, főgimnáziumot, két kaszárnyát épített stb.

Kiemelte még a bunyevácok magyarosítása körül elért eredményt. Lelkesedéssel szólt Schausz Endre főispán és Vojnich Sándor és Vermes Béla, a város szabadelvűpárti képviselőinek működéséről. Beszéde végén a jelen voltak lelkesen ünnepelték a polgármestert és végül a következő sürgönyt küldték Széll Kálmánnak:

A szabadelvű párt a városi bizottsági választások tárgyában a mai napon megtartott népes értekezlete alkalmából a jelenlevők Nagyméltóságod személye, mint a párt vezére iránt osztatlan nagy lelkesedésüket és tántoríthatlan ragaszkodásukat egyhangulag nyilvánítván, ennek tolmácsolásával alólítottat bízták meg. Mamuzsich polgármester. (M. T. I.)

Felrobbant kazán.

Budapest, aug. 12. (Saj. tud. táv.) Agárd községben a Baróthy-féle malom kazánja felrobbant. Hatan meghaltak, hárman igen súlyos sérülést szenvedtek.

Nagy tüzek.

Havre, aug. 12. Egy nagy tűzvész elpusztított egy itteni jelentékeny szövőgyárat és egy gőzfűrészmalmot. A kárt 2 millió frankra teszik. (M. T. I.)

Pétevár, aug. 12. Stanicsnája-Szlobodában, Sorisogieszk mellett (tambovi kormányzó-ság) tegnap 14 ház leégett, miközben négy ember életét veszítette.

Vérbosszu egy néptörzs ellen.

Skutari, aug. 12. (Saj. tud. táv.) Oboti helységben még husz évvel ezelőtt a Bojan törzs főnökét megölték a Tukatorzsbeliek. A tukák vérbosszút esküdtek s több najanut legyilkoltak. Tegnap délelőtt aztán a templomban egy tuka leszurta az utolsó bojaunit. A templomban levő törökök és albánok két részre oszlottak. Nagy harc fejlődött ki. Heten meghaltak, huszonhárman megsebesültek.

Nagy difteritisz-járvány.

Aranyos-Medgyes, aug. 12. A difteritisz járványszerűen lépett föl és naponta szedi áldozatait. A községi előjáróság gyors segélyért fordult az alispánhoz, a ki nyomban megtett minden intézkedést és Aranyos-Medgyesen megalakította a járvány-bizottságot.

KOZGAZDASÁG.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése

— A Tiszántuli eredeti távirata. —

Határítás.

	Budapest, aug. 12.
Buza októberi	— — — — — 0.—
Buza áprilisi	— — — — — — —
Tengeri	— — — — — 0.—
Rozs okt.	— — — — — 0.—
Zab ápr.	— — — — — 0.—
Kaposzta, csepel, aug.	— — — — — — —

Értékűzade.

Budapest, aug. 12.

Osztrák hitel	— — — — — — —
Magyar hitel	— — — — — — —
Allamvasut	— — — — — — —
Rimamurányi	— — — — — — —
Magyar jelzálog	— — — — — — —
Salgótarjáni	— — — — — — —
Wagon-kölcsön	— — — — — — —

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1901. aug. 12-én.

Magyar aranyjárdék 4%	— — — — — 117.47
Magyar koronajárdék	— — — — — 93.10
Magyar vasuti kölcson aranyban 4 1/2%	— — — — — 121.50
Magyar vasuti kölcson ezüstben 2 1/2%	— — — — — 100.60
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	— — — — — 118.50
Magyar földtehermentelési kötvény 4%	— — — — — 92.75
Italmérsi jog megváltási kötvény	— — — — — 100.—
Horvát-szlavónföldtehermentelési kötvény	— — — — — 93.50
Magyar nyeresemény-sorsjegy-kölcsön	— — — — — 173.—
Tiszszabályozás szegeci sorsjegyek kölcson	— — — — — 144.—
Osztrák járdék papírban	— — — — — 98.75
Osztrák járdék ezüstben	— — — — — 98.65
Osztrák járdék aranyban	— — — — — 118.—
Osztrák korona járdék	— — — — — 95.75
Osztrák államsorsjegyek	— — — — — 139.50
Osztrák magyar bank részvény	— — — — — 16.75
Magyar hitelbank részvény	— — — — — 650.—
Osztrák hitelintézet részvény	— — — — — 640.—
Parisi vista	— — — — — 95.05
20 frankos arany (Napoleon'or)	— — — — — 19.03
Németbirodalmi márká	— — — — — 117.15
London vista	— — — — — 239.60
20 márkás arany	— — — — — 23.46

Dr. VUCSKICS GYULA.

Üzletáthelyezés!

Tisztelettel van szerencsém értesíteni a nagyérdemű közönséget, hogy

könyvkötészeti üzletemet

Aldás-utca, Guttman-házból

az

Telefon: 371.

új bazár-épületbe

a színház felőli részre helyeztem át. — A nagyérdemű közönség szives pártfogását továbbra is kérve,

maradtam tisztelettel

SCHMIDT GYULA,

KÖNYVKÖTŐ.

Van szerencsénk a n. érdemű közönség szives tudomására adni, hogy az alant jegyzett cikkek árait mélyen leszállítottuk és

teljesen kiárusítjuk

u. m. Szines selyem kelmék, nyári női ruha szövetek, mosó zefir, batiszt, angol vászon és fehér batisztok.

Szövött áru kesztyűk, gyermek- és fiu tricó ing, nadrág, netz ingek.

Tenis flanell és satin ingek, övek, sapkák és egyéb idény cikkek.

Az összes raktáron levő napernyőket, blousokat és női fűzőket

minden elfogadható árban eladjuk.

Tisztelettel

Kunz József és társa czég,

Nagyvárad, Szt. László-ter.

A
„TISZÁNTÚL“

pártoktól és érdekköröktől független politikai napilap. Az Alföld legolvasottabb lapja s Nagyváradon, Bihar- és a szomszéd megyékben rendszeresen nagy elterjedésnek örvend.

Előfizetési ára:

Nagyváradon negyedévre . . . 5 korona
Vidéken 6

Kiadóhivatalunkban megrendelhetők

a lat. szeri. kath. lelkészi hivatalok számára egyházhatalossággal jóváhagyott következő nyomtatványok:

Kereszteltek }
Bérmáltak } anyakönyve, diósgyőri
Egybekeltek } papíron.
Meholtak }
Megtértek }
Eltértek }

Bevétel }
Kiadás } templomszámadáshoz.

Alapítványok törzskönyve.
Anyakönyvek betűrendes mutatója.
Jegyesek naplója.

Kereszteltek }
Egybekeltek } anyakönyvi kivonata.
Meholtak }

Anyakönyvek félbörbe kötve vászontáblával 50 iv 9 korona, 100 iv 15 korona.
Hivatalos levelboríték, levélpapírok, névjegyek, meghívók, körlevelek s más nyomdai szakba vágó munkákat gyorsan és jutányos áron készítünk.

Esperesi látogatás jegyzőkönyve.
Esperesi gyűlés jegyzőkönyve.
Jelentés alapítványokról.
Évi jelentés iskolákról.
Templomi leltár.
Catalogus librorum.
Családi értesítő.
Elbocsájtó levél.
Keresztelési jegy.
Keresztelési Emlék.
Esketési jegy.
Iktató könyv.
Kézbesítő könyv, kötve.
Imádság a szt. mise után (kemény papíron).

Kiadóhivatalunknál megrendelhetők a Szent Vincze Intézet kiadásában megjelent b. e. NOGÁLL JÁNOS szerkesztette hitbuzgalmi munkák:

Krisztus követése. 80 fillér, 8, 12, 16 korona.

Ligouri Szent Alfonz Vezérkönyve. 3 korona.

Boldogasszony követése. 2 korona 40 fillér.

B. Skupuli Lőrincz Lelki Harca. 2 korona.

Szeráf Hangok Szent Teréziától. 2 korona 40 fillér.

Keresztény Vezérczikkek. 2 korona.

Az Urangyala, füzve 2 kor.

Lilionszálak, füzve 3 kor.

Csarnok, 3 korona.

Szent Halmok, 3 korona.

Eredeti bolti áron kaphatók a PUSTET-féle liturgikus könyvek:

Breviarium, Missale, Pontificale Rituale etc.

Szent László
nyomda részvénytársaság

elvállal és készít:

izléses kivitelben

mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Névjegyekben, eljegyzési s esketési jelentésekben folyton a legujabb.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Nyomdai műintézetünkben a legnagyobb körültekintéssel készítettnek:

Hirnapok, folyóiratok, könyvek, füzetek, röpiratok,

körlevelek, falragaszok,

hirdetmények,

részvények, árjegyzékek,

jegyzőkönyvek,

pénz- és hitelintézeti nyomtatványok,

étlapok,

meghívók, szinlapok,

egyházi és mindennemű világi nyomtatványok,

névjegyek, tánczrendek,

palackfeliratok, sorsjegyek,

gyászjelentések,

levélpapírok és borítékok,

valamint más itt elő nem sorolt nyomtatványok.

Kiadóhivatalunkban megrendelhetők

a gör. szeri. kath. lelkészi hivatalok számára főhatósággal jóváhagyott következő román nyelvű egyházi nyomtatványok:

1. Informatio papi özvegyekről s árvaokról.

2. Megtértek jegyzéke.

3. Hitehagyottak jegyzéke.

4. Elvált házások jegyzéke.

5. Szertartás szerinti vagy házasságok jegyzéke.

6. Vegyes házasságok jegyzéke.

7. Jelentés a kántor-tanító magaviseletéről.

8. Kimutatás a plebánia állapotáról.

9. Kereszteltek } anyakönyve, diósgyőri

10. Egybekeltek } papíron.

11. Meholtak }

12. Bevételi } számadás-ivek.

13. Kiadási } számadás-ivek.

14. Adósok jegyzéke.

15. Kereszteltek }

16. Egybekeltek } anyakönyvi kivonata.

17. Meholtak }

18. Esperesi látogatás jegyzőkönyve.

19. Iskolai jelentés.

20. Jelentés a templompénztár számadásairól.

21. Kereszteltek }

22. Egybekeltek } anyakönyvi másolata.

23. Meholtak }

Anyakönyvek félbörbe kötve vászontáblával 50 iv 9 korona, 100 iv 15 korona.
Hivatalos levelboríték, levélpapírok, névjegyek, meghívók, körlevelek s más nyomdai szakba vágó munkákat gyorsan és jutányos áron készítünk.

KÖNYVNYOMDA.

Tömöntöde.

Disz és műkönyvkötészet.

Vonalzó intézet.

Ruggyanta bélyegzőgyártás.